

Omavalvonta ja viranomaisvalvonta hyvinvointialueilla

Yksikön päällikkö,
aluehallintoylilääkäri Anne Hiiri
11.10.2023

Aluehallintovirasto

@AVItwiittaa

- Valvonta on omavalvonnin ja viranomaisvalvonnan muodostama kokonaisuus
 - Organisaatioiden ja niiden työntekijöiden tekemä omavalvonta
 - Viranomaisen tekemä viranomaisvalvonta
- Viranomaisvalvonnan tehtävänä on edistää ja varmistaa omavalvontaa sekä puuttua asioihin, kun omavalvonta ei riitä.
- Valvonnan osalta kaksi tärkeintä lakia
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (järjestämislaki) 1.1.2023 alkaen
 - Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (valvontalaki) pääosin 1.1.2024 alkaen

(teksti alun perin: Valvira)

VALVIRAN VALVONTA

- Valtakunnallisten lupien myöntäjä
- Ammattihenkilövalvonta (oikeuksien rajoittaminen)
- Vakavimmat kantelut, osa valvonnoista

AVIN VALVONTA

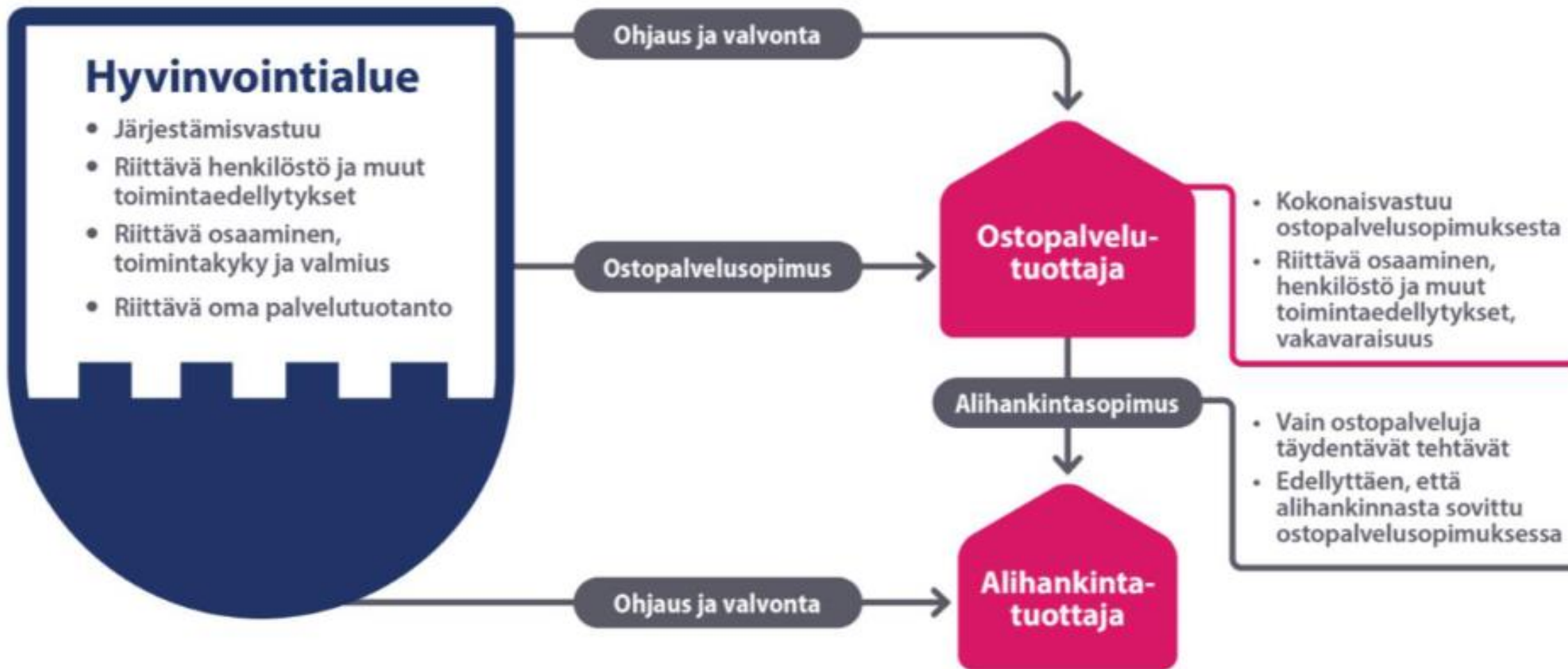
Lupa- ja valvontaviranomainen
Valvoo sekä kuntia että yksityisiä palveluntuottajia

HYVINVOINTIALUEEN VALVONTA

- Järjestämisvastuun kautta ensisijainen valvontaviranomainen
 - Sopimusvalvonta
 - Yhteydenpito, yhteistyö, ohjaus ja seuranta
- Sosiaalihuollon palveluissa asiakaskohtainen valvonta

TOIMINTAYKSIKÖN OMAVALVONTA

- Lakisääteistä toiminnan seuranta ja arviointia, toiminnan kehittämistä, riskien tunnistamista ja niiden hallintaa.

“

Järjestämislaki

41 §

Tarkemmin valvontalain 23-25 §:ssä

Aluehallintovirasto

HVA:n ohjaus- ja valvontavelvollisuus

- HVA:n on ohjattava ja valvottava yksityisiä palveluntuottajia ja näiden alihankkijoita **jatkuvasti** palveluja tuottaessa.
- Jos ilmenee mahdollisia epäkohtia tai puutteita, HVA:n on **ohjattava** yksityistä palveluntuottajaa tai tarvittaessa pyydettyä yksityiseltä palveluntuottajalta ja tämän alihankkijalta asiasta **selvitystä** asettamassaan riittävässä määräajassa.
- Epäkohtien tai puutteiden ilmettyä HVA:n on vaadittava niiden **korjaamista** asettamassaan riittävässä määräajassa. Jos on kyse asiakas- tai potilasturvallisuutta olennaisesti vaarantavista epäkohdista tai puutteista, HVA:n on vaadittava niiden välitöntä korjaamista.
- Jollei yksityinen palveluntuottaja tai tämän alihankkija korjaa epäkohtia tai puutteita HVA:n asettamassa määräajassa, HVA:n on tarvittaessa ryhdyttävä 15 §:ssä tarkoitetun **sopimuksen** mukaisiin toimenpiteisiin korvauksen alentamiseksi tai sen maksamisesta pidättymiseksi. Jos rikkomukset ovat olennaisia tai toistuvia, HVA:n on ryhdyttävä toimenpiteisiin sopimuksen irtisanomiseksi tai purkamiseksi.

Omavalvontaohjelmasta

(järjestämislaki 40 § 2-4 mom)

(valvontalaki 26 §)

Aluehallintovirasto

- HVA:n ja yksityisen palveluntuottajan on laadittava vastuulleen kuuluvista tehtävistä ja palveluista omavalvontaohjelma.
- Omavalvontaohjelma on uusi strateginen instrumentti, joka tehtävänä on varmistaa, että vastuu palvelujen lainmukaisesta toteutumisesta kuuluu osaksi järjestämis- ja tuottamistehtävää.
- HVA:n omavalvontaohjelman tulisi kattaa kaikki hyvinvointialueen järjestämät ja sen lukuun tuotetut palvelut.
- Yksityisen palveluntuottajan omavalvontaohjelman tulisi kattaa kaikki yksityisen palveluntuottajan itse tuottamat ja alihankkijalta hankitut palvelut.
- Omavalvontaohjelma, sen seurantahavainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet on julkaistava julkisessa tietoverkossa ja muilla julkisuutta edistävillä tavoilla.

Omavalvontaohjelman sisältö

Aluehallintovirasto

- Omavalvontaohjelmassa on määriteltävä, miten seuraavat asiat kokonaisuutena järjestetään ja toteutetaan
 - miten varmistetaan **tehtävien lainmukainen** hoitaminen
 - miten varmistetaan tehtyjen **sopimusten noudattaminen**
 - **miten varmistetaan palvelujen** saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus, laatu ja asiakkaiden yhdenvertaisuus
 - miten edellä mainittujen asioiden **toteutumista seurataan**
 - miten havaitut puutteellisuudet **korjataan**
 - miten seurantaan perustuvat havainnot ja niiden perusteella tehtävät toimenpiteet **julkaistaan**
- Ohjelman osaksi tulevat ajankohtaisesti voimassa olevat omavalvontasuunnitelmat ja potilasturvallisuussuunnitelmat
- STM:lle valtuutus antaa tarkempia määräyksiä omavalvontaohjelman yleisestä sisällöstä ja seurannasta ja Valvira voi antaa määräyksiä tarkemmasta sisällöstä ja toteutumisesta

“

**Mitä valvonnan
toimeenpano
vaatii
hyvinvointi-
alueella?**

Aluehallintovirasto

- Riittävien resurssien sijoittamista tekemäänsä valvontaan
- Osaavia ihmisiä valvontaansa toteuttamaan
- Valvontatoimintonsa riittävää autonomiaa
- Valvontatoimintonsa yhteistyötä valvontaviranomaisten mutta myös asiakas- ja potilasturvallisuustyön kehittäjien kanssa (erityisesti Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen kanssa) – eri roolit huomioon ottaen
- Tiedon siirtyminen eri tahojen välillä (järjestämislaki 44 §)
 - HVA ilmoittaa tekemiensä valvontojen osalta AVI:lle havainnot tarkastuslomakkeella. Se löytyy aluehallintovirastojen verkkosivuilla <https://asiointipalvelu.ahtp.fi/forms/3405021>
 - AVIsta tieto tulee hyvinvointialueille kantelu- tai valvontapäätöksinä tiedoksi.

Valvontalaki

- Säättää palveluntuottajan toiminnan edellytyksistä ja rekisteröinnistä (luvut 2 ja 3)
- Säättää järjestämislakia tarkemmin omavalvonnasta ja viranomaisvalvonnasta (luvut 4 ja 5)

Aluehallintovirasto

“
**Palveluntuottajaa
ja toimintaa
koskevat
edellytykset**

Aluehallintovirasto

- Oikeus tuottaa palveluja näkyy Soteri-rekisterissä
- Palveluntuottaja vastaa Soteri-rekisteriin annettavista tiedoista ja ne tulee tarkastaa vuosittain.
- Yleiset edellytykset (mm. taloudellinen vakaus, potilasvakuutus)
- Toimitilat, toimintaympäristö, välineet ja tietojärjestelmät
- Henkilöstö
- Palvelun laadulliset edellytykset ja vastuu palvelujen laadusta
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelun on oltava laadukasta, asiakaskeskeistä, turvallista ja asianmukaisesti toteutettua. Terveydenhuollon toiminnan on perustuttava näyttöön ja hyviin hoito- ja toimintakäytäntöihin.
 - Vaatimuksia mm. vastuuhenkilöille
- Julkisen palveluntuottajan on annettava valvontaviranomaiselle 16 §:ssä tarkoitetut tiedot 1 päivänä tammikuuta 2026. Tiedot tallennetaan valtakunnalliseen palveluntuottajien rekisteriin (Soteri) maksutta viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2028.

Palvelusetelien tuottajia koskevat kantelut ja valvonnat

- 1.1.2019 alkaen kaikissa aluehallintovirastoissa ollut vireillä 6 asiaa
- Näistä kaksi kantelua koskenut suun terveydenhuollon palvelusetelituottajaa
- Toisessa kanneltu hoidosta, toisessa vastaanoton hygieniasta
- Valvonnoissa kaksi asiaa koskenut palvelusetelin hinnan määrittystä, yksi ettei hammaslääkärinä hyväksyty palvelusetelituottajaksi
 - Aluehallintovirasto ei ole toimivaltainen viranomaisen em. asioiden käsittelyyn, ohjattu asiakasta ottamaan yhteyttä kuntaan/hyvinvointialueeseen.

Aluehallintovirasto

